

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
ОПЕРАТИВНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**КАФЕДРА ВІЙСЬКОВО-СОЦІАЛЬНОГО
ТА ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

Збірник тез науково-практичної конференції

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОБОТИ З ПЕРСОНАЛОМ У СКЛАДОВИХ
СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ»**

*м. Харків
28 лютого 2023 року*

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
ОПЕРАТИВНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**КАФЕДРА ВІЙСЬКОВО-СОЦІАЛЬНОГО
ТА ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

Збірник тез науково-практичної конференції

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОБОТИ З ПЕРСОНАЛОМ У СКЛАДОВИХ
СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ»**

*м. Харків
28 лютого 2023 року*

«Актуальні питання роботи з персоналом у складових сектору безпеки і оборони» : Збірник тез науково-практичної конференції (Україна, м. Харків, 23 лютого 2022 року), Х.: Національна академія Національної гвардії України, 2023. - 187 с.

Оргкомітет конференції:

Володимир Васищев: голова оргкомітету, кандидат педагогічних наук, доцент, начальник кафедри військово-соціального та психологічного забезпечення оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України.

Руслан Мусевич: відповідальний секретар оргкомітету, старший викладач кафедри військово-соціального та психологічного забезпечення оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України.

Володимир Пасічник: член оргкомітету, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри військово-соціального та психологічного забезпечення оперативного факультету Національної академії Національної гвардії України.

У збірнику представлено наукові доповіді у яких відображено узагальнений досвід роботи з персоналом, аспекти формування методологічного підґрунтя для вирішення проблемних питань морально-психологічного забезпечення службово-бойової діяльності сил сектору безпеки та оборони України. Публікується за матеріалами науково-практичної конференції «Актуальні питання роботи з персоналом у складових сектору безпеки і оборони», що відбулася в Національній академії Національної гвардії України 28 лютого 2023 року. Матеріали конференції будуть корисними науковцям/науковицям, викладачам/викладачкам закладів вищої освіти, керівникам/керівницям і працівникам/працівницям складових сектору безпеки і оборони. Доповіді відтворені безпосередньо з авторських оригіналів. За достовірність представлених результатів відповідальність несуть автори.

Калашченко Світлана Ігорівна,

PhD, старший викладач

кафедри медицини надзвичайних ситуацій та тактичної медицини

Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

Белай Сергій Вікторович,

доктор наук з державного управління, професор,

заступник начальника навчально-методичного центру – начальник відділу

методичного забезпечення навчального процесу Національної академії

Національної гвардії України

Гринзовський Анатолій Михайлович,

доктор медичних наук, професор,

завідувач кафедри медицини надзвичайних ситуацій та тактичної медицини

Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

Приходько Ігор Іванович,

доктор психологічних наук, професор,

начальник науково-дослідного центру службово-бойової діяльності НГУ

Національної академії Національної гвардії України

**ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ
МІКРОСТРЕСОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ
ВИСОКОЇ СТІЙКОСТІ ДО БОЙОВОГО СТРЕСУ У
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ**

Використання в умовах ведення сучасної російсько-української війни безпілотних літальних апаратів (БПЛА) відкрило нові можливості під час виконання тактичних завдань військовослужбовцями, однак, разом з цим, це створило нові вимоги до фахівців, що несуть службу в армії. Так, частина моделей БПЛА потребує від солдата синхронізації в роботі з шоломом доповненої реальності, що, в свою чергу, буде забезпечувати людині круговий огляд простору у триста шістдесят градусів. Однак, разом з перевагами, дані

технології несуть ризики для фізичного та психологічного здоров'я військовослужбовця: головний біль, тимчасову дезорієнтацію в просторі, нудоту тощо [1].

Імерсійні технології, а саме технології віртуальної та доповненої реальності, допомагають занурити людину в умови, максимально наближені до подій, що при певних обставинах, можуть статися в реальному житті. Ці технології дозволяють набути людиною досвіду реагування на нестандартні ситуації без ризику для власного здоров'я та життя. Таким чином, імерсійні технології є корисними не тільки під час виконання бойових завдань, а й під час навчання спеціалістів компетентностям, властивим військовій справі, та формуванню у них психологічної стійкості [2, 3] до стресових чинників.

Під час війни однією з поширених ранніх проблем, що виникають у військовослужбовців на полі бою є бойовий стрес, який має як психоемоційні, так і фізичні прояви.

Толерантність дії стресових чинників можна досягти за рахунок дозованого та контрольованого використання людьми технологій доповненої реальності. Прикладом цих технологій є використання тренажеру БТР-4 оснащеного бойовим модулем «ПАРУС», тренажери «Стугна-П» та «Скіф» (відпрацювання практичних навичок роботи з протитанковим ракетним комплексом) тощо. Проаналізувавши показники варіабельності серцевого ритму (BCP) та психоемоційного стану курсантів НАНГУ [1], які працювали з вищенаведеними тренажерними комплексами, ми побачили тенденцію до покращення даних показників до меж норми, що дає можливість висунути гіпотезу, що використання технологій доповненої реальності буде ефективним і в профілактиці проявів бойового стресу. Проте, відкритим залишається питання, як часто необхідно застосовувати в навчанні дані технології для досягнення позитивної динаміки, зважаючи на те, що час роботи з імерсійними технологіями не має одномоментно перевищувати тридцяти хвилин [4].

Актуальним з практичного боку в дискусії є питання того, які віддалені наслідки для здоров'я військовослужбовців матиме періодичне використання технологій доповненої реальності як в навчанні, так і при виконанні бойових

завдань (на прикладі БПЛА). Ще одним спірним аспектом залишається те, наскільки відтворювана доповнена реальність, що спрямована та підготовку військовослужбовців, має копіювати реальні обставини в аудіовізуальному відношенні [5] і чи висока достовірність симуляції не стане причиною виникнення негативних наслідків для психологічного стану людини в віддаленому майбутньому.

Таким чином, провівши аналіз зростаючих тенденцій по впровадженні у професійну діяльність військовослужбовців імерсійних технологій, ми маємо в подальшому поглиблену вивчити їх вплив на фізичний та психологічний стан солдатів та дослідити перспективність даних технологій при профілактиці бойового стресу.

Список літератури:

1. Калашченко С.І. Обґрунтування критеріїв превентивної реабілітації на основі оцінки психофізіологічного статусу курсантів академії Національної гвардії України : дис. ... PhD : 14.02.01. Київ, 2022. 274 с.

2. Калашченко, С. І., Гринзовський, А. М. Вплив імерсійних технологій на психофізіологічний статус курсантів Національної академії Національної гвардії України. *Український журнал військової медицини*. 2022. №3 (1). С. 60-66. [https://doi.org/10.46847/ujmm.2022.1\(3\)-060](https://doi.org/10.46847/ujmm.2022.1(3)-060)

3. Adler, A. B., Start, A. R., Milham, L., Allard, Y. S., Riddle, D., Townsend, L., Svetlitzky, V. Rapid response to acute stress reaction: Pilot test of iCOVER training for military units. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*. 2020, 12(4). P. 431. <https://doi.org/10.1037/tra0000487>

4. Ku, J., Kim, Y. J., Cho, S., Lim, T., Lee, H. S., Kang, Y. J. Three-dimensional augmented reality system for balance and mobility rehabilitation in the elderly: a randomized controlled trial. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*. 2019, 22(2). P. 132-141. DOI: 10.1089/cyber.2018.0261

5. Gurusubramani, S., Suresh Anand, M., Jegan Amarnath, J., Sathishkumar, D., Sheela, A. Augmented Reality in military applications. *International Journal of Engineering and Advanced Technology*. 2019, 9(1). P. 51-54. DOI:10.35940/ijeat.A1010.1091S19